

Dr Tomasz Lachowski

TEMATY SKŁADAJĄCE SIĘ NA WYKŁAD Z PRZEDMIOTU **„PRAWO MIĘDZYNARODOWE”**

I. Cechy charakterystyczne prawa międzynarodowego (publicznego) i społeczności międzynarodowej

1. Podmioty prawa międzynarodowego (państwa i rządowe organizacje międzynarodowe)
2. Status osób fizycznych, osób prawnych, pozarządowych organizacji międzynarodowych w prawie międzynarodowym
3. Suwerenna równość państw
4. Specyfika tworzenia prawa międzynarodowego
5. Skutki braku jednolitej władzy ustawodawczej, jednolitej władzy wykonawczej i jednolitej władzy sądowniczej w prawie międzynarodowym
6. 7 podstawowych zasad prawa międzynarodowego

II. Źródła prawa międzynarodowego i zobowiązań międzynarodowych

1. Umowy międzynarodowe – prawo traktatów (w tym: status umów międzynarodowych w polskim prawie krajowym)
2. Zwyczaj międzynarodowy (w tym: status norm międzynarodowego prawa zwyczajowego polskim prawie krajowym)
3. Ogólne zasady prawa uznane przez narody cywilizowane
4. Akty jednostronne państw
5. Wiążące uchwały organizacji międzynarodowych (w tym: status wiążących uchwał organizacji międzynarodowych polskim prawie krajowym).

III. Wzajemne relacje między poszczególnymi źródłami prawa

1. Problem hierarchii źródeł prawa międzynarodowego
2. Problem hierarchii norm prawa międzynarodowego (w tym normy *ius cogens*)
3. Zobowiązania *erga omnes* oraz dopuszczalność *actio popularis* w prawie międzynarodowym

IV. Państwo jako podmiot prawa międzynarodowego. Jurysdykcja państwa

1. Elementy statuujące „państwowość”
2. Uznanie za państwo
3. Jurysdykcja legislacyjna państwa (w tym obywatelstwo w prawie międzynarodowym)
4. Jurysdykcja wykonawcza państwa

5. Jurysdykcja sądnicza państwa
6. Ograniczenia zwierzchnictwa terytorialnego państwa:

- immunitet dyplomatyczny i konsularny
- immunitet wysokich urzędników państwowych
- immunitet państwa

V. Odpowiedzialność państwa w prawie międzynarodowym

1. Zasady ponoszenia odpowiedzialności
2. Przesłanki bezprawności czynu
 - przypisanie czynu
 - naruszenie prawnomiędzynarodowego zobowiązania
3. Problem winy i szkody jako przesłanek odpowiedzialności państwa
4. Okoliczności wyłączające bezprawność
5. Konsekwencje aktu bezprawnego

VI. Odpowiedzialność jednostki (osoby fizycznej) w prawie międzynarodowym (międzynarodowe sądownictwo karne)

1. Pojęcie zbrodni międzynarodowych
2. Dziedzictwo Międzynarodowego Trybunału Wojskowego w Norymberdze (tzw. zasady norymberskie)
3. Rodzaje i przykłady międzynarodowych sądów karnych (na czele z Międzynarodowym Trybunałem Karnym w Hadze)

VII. Metody służące zapewnianiu przestrzegania prawa międzynarodowego

1. Problem dopuszczalności użycia siły zbrojnej
 - użycie siły w samoobronie
 - interwencja na zaproszenie
 - interwencja humanitarna
 - użycie siły na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ
 - działalność „sił pokojowych”
 - użycie siły w ramach wykonywania prawa do samostanowienia
2. Środki odwetowe

3. Środki niepolegające na użyciu siły zbrojnej, a nakładane przez RB ONZ na podstawie art. 41 Karty Narodów Zjednoczonych (np. sankcje ekonomiczne)

VIII. Pokojowe rozstrzyganie sporów międzynarodowych

1. Metody dyplomatyczne (negocjacje, mediacja, dobre usługi, komisje śledcze, komisje concyliacyjne, organizacje międzynarodowe, układy regionalne)

2. Metody sądowe (sądownictwo międzynarodowe, w tym przede wszystkim Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w Hadze; arbitraż międzynarodowy)

IX. Status prawny obszarów morskich (podstawy prawa morza)

1. Wody wewnętrzne

2. Morze terytorialne

3. Strefa przyległa i wyłączna strefa ekonomiczna

4. Morze pełne i szelf kontynentalny (w tym: prawo wizyty i rewizji, prawo pościgu)

MOŻLIWE PODRECZNIKI (uzupełniają treść wykładu i skryptu; ich lektura nie jest jednak obowiązkowa)

L. Antonowicz, *Podręcznik prawa międzynarodowego*,

J. Barcik, T. Srogosz, *Prawo międzynarodowe publiczne*,

R. Bierzanek, J. Symonides, *Prawo międzynarodowe (szczególnie polecane)*,

S. Sawicki, W. Góralczyk, *Prawo międzynarodowe publiczne w zarysie*,

A. Wyrozumska, W. Czapliński, *Prawo międzynarodowe publiczne (szczególnie polecane)*,

M. Shaw, *Prawo międzynarodowe publiczne*.